

РЕШЕНИЕ
17 августа 2022 ел

КАРАР
№ 143

**Татарстан Республикасы Балтач район Советы
депутаты статусы турында
Нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Балтач район Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Балтач район Советының түбәндәге карарлары үз көчен югалткан дип танырга:
  - 2.1. «Балтач муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмә хакында» 2005 елның 8 декабрэндәге 17 номерлы;
  - 2.2. «Балтач муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмә хакында» 2005 елның 8 декабрэндәге 17 номерлы Балтач муниципаль районы Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» 2010 елның 13 ноябрэндәге 17 номерлы;
  - 2.3. «Балтач муниципаль районы Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2018 елның 1 ноябрэндәге 153 номерлы;
3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга, шулай ук Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) урнаштырырга.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башлыгына йөкләргә.

Балтач муниципаль районы башлыгы,
Балтач район Советы рәисе

Р.Р. Нотфуллин

Татарстан Республикасы
Балтач район Советының
2022 елның 17 августтагы
143 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты статусының хокукый нигезләре

1. Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырлар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Балтач район Советы сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
  - 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
  - 7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга мөмкин булган Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия Федерациясенен халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;
  - 8) сайлаучылар фикере буенча;
  - 9) Татарстан Республикасы Балтач район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
  - 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;
  - 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;
  - 12) Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы составында авыл жирлегә башлыгы, жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак вәкаләтләренә туктату;
  - 13) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.
2. Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Балтач район Советы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.
3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлеге гаризаның Татарстан Республикасы Балтач район Советына керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ булган таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Балтач район Советы карарлары белән раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставы белән билгеләнгән очрақлардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенең формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Балтач район Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Балтач район Советы карарлары проектларын Татарстан Республикасы Балтач район Советы каравына кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мөрәжәгатен юллау;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) вәкаләтле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставында, Татарстан Республикасы Балтач район Советы Реглементында, башка муниципаль хокукый актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында шәхсән катнаша.

2. Депутатка Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышын үткәрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр ителә, шулай ук Татарстан Республикасы Балтач район Советы Регламенты нигезендә әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Татарстан Республикасы Балтач район

Советы Регламенты нигезендә Татарстан Республикасы Балтач район Советының оештыру бүлегенә яки секретариатка хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) органнарغا, комиссияләргә һәм Татарстан Республикасы Балтач район Советына тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;

2) Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан карауга мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан сайлана (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфай затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;

4) хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Балтач район Советы карарлар проектларын кертергә;

5) Татарстан Республикасы Балтач район Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына төзәтмәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында чираттан тыш хисапны яки Татарстан Республикасы Балтач район Советына хисап тотучы һәм аның күзәтчелегендә теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның мөһүмәтнә тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Балтач район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданның иҗтимагый әһәмияткә ия булган мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышлары беркетмәләре һәм стенограммалары эчтәлегә белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Татарстан Республикасы Балтач район Советының тиешле комиссиясә тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Балтач район Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советының үзе әгъза булган комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләре эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм кинәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Балтач район Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Татарстан Республикасы Балтач район Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советы һәм аның комиссияләре кушуы буенча жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан төзелә яисә сайлана торган башка органнар, оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалар тарафыннан Татарстан Республикасы Балтач район Советы карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советы Регламенты нигезендә тиешенчә Татарстан Республикасы Балтач район Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Балтач муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгате, ул Татарстан Республикасы Балтач район Советы карары белән депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышында Татарстан Республикасы Балтач район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы, жирле үзидарә органы вазыйфаи заты, башка орган житәкчесе, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе алганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча язма формада аңа жавап бирергә тиеш. Жавап депутат таләбе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнең инициаторына аларны карау көне турында алдан язма формада, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Балтач район Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, башка орган житәкчесен, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы

территорияләрендә үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарга аларны үткәру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Балтач район Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мәсьәләләр буенча уртақ эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат төркеме составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен формалаштыру һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе Татарстан Республикасы Балтач район Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Балтач район Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган бөтен хокукка ия, Татарстан Республикасы Балтач район Советына үзенең сайлау округындагы, Татарстан Республикасы Балтач район Советындагы эше турында, Татарстан Республикасы Балтач район Советының, аның органнарының карарларын һәм күрсәтмәләрен үтәве турында хәбәр итә.

2. Жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутатка законнарны, башка муниципаль берәмлекләренә вәкилләклә органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгәтьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул ителүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнарының, Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнарның вазыйфай затлары, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан төзелә яисә сайлана торган башка органнардан, аларның вазыйфаи затларыннан, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләреннән депутат эшчәнлегә белән бәйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мәгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

- 1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларны, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәү;
  - 2) гражданнарның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;
  - 3) даими нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;
  - 4) гражданнарның, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм милек формаларына карамастан оешмаларның, шулай ук иҗтимагый берләшмәләрен, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;
  - 5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тоту;
  - 6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләргә үтәү;
  - 7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;
  - 8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;
  - 9) дәүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләргә саклау, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләргә таратмау;
  - 10) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр тапшыру.
2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны

башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) шәхсэн яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенә гомуми жыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка ижтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенә гомуми жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарә итүдә катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә «Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясе»нә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) идарә органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездә муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданны булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарә органнары, попечительләр яки

күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очрактарыннан тыш) буларак катнаша алмый.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктының «а» һәм «б» пунктчаларының муниципаль берәмлекләренң сайлау комиссияләрен формалаштыру тәртибенә, вәкаләтләренә һәм статусына, шулай ук муниципаль берәмлекләренң сайлау комиссияләре эгъзалары статусына кагылышлы нигезләмәләре «Россия Федерациясенң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 14 мартындагы 60-ФЗ номерлы Федераль закон белән үзгәртелгән Россия Федерациясе закон актларының һәм «Россия Федерациясенң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 14 мартындагы 60-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясының нигезләмәләренә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Балтач район Советы утырышларда билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфай затлар һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда кулланмаса һәм таратмаса, әгәр бу мәгълүматлар дөүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсәләр;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар эшчәнлегенә, вазыйфай затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнырга йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Балтач район Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

6) вазыйфаларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликттына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Балтач район Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр

конфликтын булдырмауга юнэлтелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Балтач район Советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Балтач район Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы уставы, Татарстан Республикасы Балтач район Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очракларында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.